

Edebiyat Nedir? • Edebiyatın Bilim, Güzel Sanatlar, Tarih, Din ve Toplum ile İlişkisi • Metinlerin Sınıflandırılması - I

1. Edebiyatı bilimden ayıran özelliklerle ilgili olarak,

- I. Öznel bir bakışla güzelliğe ulaşmak amaçlanır.
- II. Deney, gözlem ve araştırma gibi yöntemlere başvurulur.
- III. İnsanın bildiklerini başkalarının istifadesine sunma eylemidir.
- IV. Kişiyi estetik zevk kazandırma gayesi güdülür.
- V. Gerçeği ve doğru bilgiyi ortaya çıkarma çabası vardır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

- 2. Hiçbir edebî metinde, yaşanan gerçeklik olduğu gibi anlatılmaz. Anlatılırsa tarih olur, hatıra olur, kısacası öğretici metin olur. Edebî metin; yaşanan, düşünülen, tasarlanan gerçekliği eserin ortaya konulduğu dönemin zihniyeti, zevki ve anlayışından hareketle yorumlayıp dönüştürerek insana ait bir özelliği somut biçimde ifade eder. Edebî metinlerde anlatılanlar yalnız anlatıldıkları metin içinde vardır, bunlar âdeta kâğıttan ve mürekkepten varlıktır.**

Bu parçada ebedî metnin hangi özelliği vurgulanmıştır?

- A) Etkileyici olması
- B) Kurmaca olması
- C) Öğretici olması
- D) Güzel olması
- E) Kalıcı olması

3. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yazılış amacına göre diğerlerinden farklı bir metinden alınmıştır?

- A) Akşamsefasının en öne çıkan özelliği, akşamları çiçek açıp sabahları kapanmasıdır.
- B) Amsterdam'da her yıl yedi milyon lale, hemen hemen aynı hafta çiçeklenmektedir.
- C) Bu serada bitkilerin ihtiyacı olan ısı ve ışık, özel tasarlanmış cam fanuslarla sağlanıyor.
- D) Kasımpatılar, yazın budanırsa sonbaharda ren-gârenk açan bir çiçeğe dönüşür.
- E) Orkidelerin güzelliği karşısında bütün kırgınlığını unutarak pencereye yöneldi.

4.

1. Grup	2. Grup
I. Sahne	
II. Tuval	• Müzik
III. Nota	• Heykel
IV. Sözcük	• Tiyatro
V. Kil	• Edebiyat

Bu tabloda 1. grupta verilen terimlerden hangisi 2. grupta verilenlerden biriyle ilişkilendirilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. "Gerçeklik-öğreticilik" kavramları aşağıdaki metin türlerinin hangisi ile doğrudan ilişkili değildir?

- A) Öykü
- B) Makale
- C) Fıkra
- D) Gezi yazısı
- E) Anı

6. (I) Edebiyatçılar ihtiyaç duyduklarında tarihin verilerinden yararlanabilir. (II) Konusunu tarihten alan yüzlerce edebî eserin varlığı bunun en önemli göstergesidir. (III) Tarihî olaylar, tarih açısından olduğu kadar edebiyat için de önemli kaynaklardır. (IV) Edebiyatçılar, tarih biliminden aldıkları ham maddeyi, bir bilim insanı nesneliliğiyle eserlerine aksettirir. (V) Bununla beraber edebî eserlerdeki gerçek, daha çok, tarihin anlatmadığı sıradan kişi ve olaylarla, bunların bıraktığı izlerin ayrıntılarıyla ilgilidir.

Edebiyat ve tarih ilişkisini anlatan bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Metinlerin sınıflandırılması ile ilgili olarak,

- I. Sanat metinleri; okuyucuda edebî bir heyecan uyandırmak, ona estetik zevk, anlayış ve derinlik kazandırmak amacıyla yazılır.
- II. Öğretici metinlerde amaç bilgi vermek veya okuyucunun görüşlerini değiştirmek olduğundan genellikle açıklayıcı ve tartışmacı anlatım biçimleri kullanılır.
- III. Toplumlarda zamanla kendini gösteren değişiklikler, yeni ihtiyaçların ortaya çıkması ve bunların edebiyata yansımaları yeni türlerin doğmasına yol açmıştır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. I. Biriciktir, bire bir aynısının yapılamaması özelliğiyle ön plana çıkar.
II. Dış dünyadan bağımsızdır, kaynağını sanatçının hayal dünyasından alır.
III. Orijinaldir, sanatçı tarafından yepyeni bir yapı kurma ve biçim verme işidir.
IV. Özneldir, ifade ettiği gerçeklik kişiden kişiye büyük farklılıklar gösterebilir.
V. Önemli bir bölümü evrenseldir, insanlığın ortak birikiminin sonucu ortaya çıkar.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde güzel sanatlarla ilgili bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. • Reşat Nuri Güntekin, *Yaprak Dökümü* adlı romanında Osmanlı'nın son dönemiyle Cumhuriyet'in ilk yıllarını kapsayan bir geçiş dönemi Türkiye'sinde değer yargılarındaki değişiklikleri esas alarak yeni bir toplumsal düzen arayışının sancılarını Ali Rıza Bey ve ailesi örneğinde ele almıştır.
• Kemal Tahir'in *Devlet Ana* adlı romanı, küçük bir göçebe aşiret beyliği durumundaki Söğüt Türklerinin, etraflarındaki düşmanlarla çetin mücadeleler vermesi, yeni yerler fethetmesi ve adım adım Osmanlı Devleti'ni kurmasına dek yaşanan olayları konu edinir.

Bu cümlelerde ifade edilenler edebiyatın bilim dallarıyla ilişkisi bakımından aşağıda verilenlerden hangileriyle örtüşmektedir?

- A) Tarih - Psikoloji
B) Felsefe - Tarih
C) Psikoloji - Felsefe
D) Sosyoloji - Tarih
E) Felsefe - Coğrafya

10. Edebiyat ve sosyoloji ilişkisiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bazı edebî eserlerin çıkış noktasının toplumsal bir olguya dayanması
B) Her ikisinin de toplumsal yaşamdaki insan ilişkilerini ele alması
C) Her ikisinin de evreni ve hayatı çeşitli yönleriyle inceleyen bir düşünce sistemine dayanması
D) Edebî eserlerin sosyolojik verilerden yararlanılarak zenginleştirilmesi
E) Sosyolojinin edebî eserlerden hareketle belli bir dönem hakkında fikir edinmesi

1. Tolstoy, sanat hakkındaki soruya “İnsanın bir zamanlar yaşamış olduğu duyguyu, kendinde canlandırdıktan sonra, aynı duyguyu başkalarının da hissedebilmesi için hareket, ses, çizgi, renk veya kelimelerle, belirlenen biçimlerde ifade etme ihtiyacından ortaya çıkmıştır.” cevabını vermiş.

Tolstoy bu sözlerinde aşağıdaki sanat dallarından hangisine değinmemiştir?

- A) Bale B) Müzik C) Resim
D) Hikâye E) Heykel

2. I. Gerçeklikle ilişkileri
II. Yazılış amaçları
III. Anlatım teknikleri
IV. Hedef kitleleri
V. Yazılış zamanları

Yukarıda verilenlerden hangisi metinlerin sınıflandırılmasında kullanılan ölçütlerden biri değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Bir milletin edebiyatı, toplumun ortak reflekslerini kendine özgü yöntemlerle yansıtan bir aynadır. Bir millet hayatı nasıl görüyor? Nasıl düşünüyor? Bireyler, varlık sebepleri dünya yolculuğunu nasıl anlamlandırıyor? Bireyler, varlık sebepleri hakkında ne düşünüyor? Biz, bunları en güzel ve canlı olarak o milletin edebî eserlerinde bulabiliriz.

Bu parçada edebiyatın ilişki içinde olduğu aşağıdaki alanlardan hangisine gönderme yapılmamıştır?

- A) Psikoloji B) Tarih C) Sosyoloji
D) Felsefe E) Din

4. Öğretici metinlerle ilgili olarak,

- I. Tanıtma, bilgi ve haber verme amacı güder.
II. Düşündürme, kanıları değiştirme çabası görülür.
III. Güzel gösterme ve heyecan uyandırma fonksiyonu vardır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5. Herhangi bir anı, günlük ya da gezi yazısı metninin de temel malzemesi dil olmakla birlikte bu gibi eserler ---- için edebî eser olarak kabul edilmez.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) hayal gücüne hitap etmediği
B) kurmaca özellik göstermediği
C) estetik zevk vermediği
D) öğretici bir yönü olmadığı
E) gerçeği dönüştürmediği

- 6.

1. Grup	2. Grup
I. Biyografi	<ul style="list-style-type: none"> Göstermeye bağlı metin Olay çevresinde gelişen metin Gazete çevresinde gelişen metin Kişisel hayatı konu alan metin
II. Sohbet	
III. Şiir	
IV. Mesnevi	
V. Dram	

Bu tabloda 1. grupta verilenlerle 2. gruptakiler eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. I. Gezi yazısı
II. Günlük
III. Biyografi
IV. Deneme
V. Röportaj

Yukarıdakilerden hangileri kişisel hayatı konu alan metin türlerinden değildir?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

8. ---- gibi ---- metinlerde yazar, okuyucuyu kendi kurduğu dünyaya çekmek amacındadır. Yazarın metinde söylediklerini kanıtlaması gibi bir durum söz konusu değildir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilenler sırasıyla getirilebilir?

- A) Roman - göstermeye bağlı
B) Hikâye - anlatmaya bağlı
C) Masal - göstermeye bağlı
D) Deneme - kişisel hayatı konu alan
E) Anı - gazete çevresinde gelişen

9. Anlatmaya bağlı edebî metinlerde aranan en temel ölçüt ---- .

Bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanabilir?

- A) sahnede sergilenebilir nitelikte olmasıdır
B) toplumu yönlendirme işlevi olmasıdır
C) olaya bağlı olmasıdır
D) etkileyici olmasıdır
E) öğretici ve bilgilendirici olmasıdır

10. **Aşağıdakilerin hangisinde "anlatmaya bağlı edebî metinler" bir arada verilmiştir?**

- A) Hikâye - Fabl - Mektup - Mesnevi
B) Anı - Manzum hikâye - Roman - Hikâye
C) Halk hikâyesi - Fabl - Anı - Destan
D) Roman - Mesnevi - Destan - Masal
E) Fabl - Manzum hikâye - Roman - Tiyatro

11. Sanat metinlerinde yan ve mecaz anlam değeri taşıyan ve okuyucunun anlayışına, sezgisine bırakılan ifadelere yer verilir. Böylece anlatıma çağrışım ve duygu değeri kazandırılır, okuyucunun metinlerden yeni ve farklı anlamlar çıkarabilmesi sağlanır. Sanat metinlerinde gerçekliğin değiştirilmesi, dönüştürülmesi, yorumlanması söz konusudur. Bu metinlere ---- iyi bir örnektir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) destan B) mesnevi
C) tiyatro D) anı
E) halk hikâyesi

12. **Aşağıdakilerden hangisi edebî eserlerin özelliklerinden biri değildir?**

- A) Ait olduğu toplumun sosyal ve kültürel özelliklerini yansıtır.
B) Bilgilendirici ve eğitici işlevi yönüyle biriciktir.
C) Okuyanın duygu, düşünce ve hayallerini besler.
D) Varlık nedeni olan insanı, hayatı anlatma amacı güder.
E) Muhatabında güzel duygular, hayaller ve zevkler uyandırır.

1. I. Ekonomik gelişmeler
- II. Dinî değişim
- III. Lehçe farklılıkları
- IV. Dildeki değişimler
- V. Tarihi olaylar

Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında numaralanmış ifadelerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Kavimler Göçü'yle birlikte Türklerin Orta Asya'dan batıya doğru yaptıkları kitlesel hareketler, pek çok değişikliği de beraberinde getirmiştir. Türklerin, uzun zaman dilimini kapsayan bu süreçte, karşılaştıkları farklı toplumlardan, onların gelenek ve göreneğinden, inancından, yaşayış biçiminden etkilenmesinin Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında önemli etkisi olmuştur.

- I. Din değişimi
- II. Coğrafi değişim
- III. Kültürel değişim

Bu parçadan hareketle Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında numaralanmış ölçütlerden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. I. Modern Türk edebiyatının zemininin oluşmasında Tanzimat Fermanı etkili olmuştur.
- II. Halk edebiyatı şairleri sade bir üslup kullanmayı tercih etmiştir.
- III. Klasik Türk edebiyatında Arapça ve Farsça sözcüklerle tamlamalar sık kullanılmıştır.
- IV. Batı etkisindeki Türk edebiyatı gelişene kadar şiir, en çok kullanılan tür olmuştur.
- V. Türk edebiyatı, en genel anlamda divan ve halk edebiyatı olmak üzere iki grupta incelenir.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. I. Varlığı belgelerle kanıtlanan ilk ve en eski dönem, İslamiyet'in Kabulünden Önceki Türk Edebiyatı Dönemi'dir.
- II. İslam uygarlığı etkisinde verilen ilk eserler, "Geçiş Dönemi" eserleri kapsamında değerlendirilmektedir.
- III. İslami Dönem Türk Edebiyatı, halk edebiyatı ve divan edebiyatı olmak üzere iki koldan gelişmiştir.
- IV. İslamiyet'in Kabulünden Önceki Türk Edebiyatı; dil, anlatım ve zevk itibarıyla yabancı etkilerden uzak, millî bir edebiyat niteliğindedir.
- V. Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatı, Cumhuriyet'in ilanı ile başlayıp günümüze kadar devam eden bir edebî dönemdir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. Eski Türkçe Dönemi'nde Türkçe, Kuzey-Doğu ve Batı Türkçesi adı ile ikiye ayrılmıştır.
- II. Kuzey-Doğu Türkçesi, Eski Türkçenin özelliklerinin korunarak geliştirildiği bir dil konumundadır.
- III. XIII. yüzyıldan günümüze kadar kesintisiz devam eden Batı Türkçesi, diğer yazı dillerine göre daha çok gelişme göstermiştir.

Numaralanmış cümlelerde verilen bilgilerin "Doğru (D)-Yanlış (Y)" değerlendirmesi aşağıdaki kilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	Y	D	D
B)	D	Y	Y
C)	Y	Y	D
D)	D	D	Y
E)	D	Y	D

6. XIII. yüzyıldan XVI. yüzyıla kadar Anadolu sahasında konuşulan Türkçedir. Batı Türkçesinin ilk devrini teşkil eden bu dönem Türkçesi, dil bakımından kendisinden sonraki iki devreden çok farklıdır. Bu döneme Batı Türkçesinin kuruluş devresi olarak bakmak yerinde olur. Bu dönemde yabancı unsurların fazlaca görülmediği, sade bir Türkçe kullanılmıştır.

Bu parçada aşağıdaki dönemlerden hangisi hakkında bilgi verilmiştir?

- A) Eski Türkçe
B) Eski Anadolu Türkçesi
C) Harezmi Türkçesi
D) Osmanlı Türkçesi
E) Karahanlı Türkçesi

7. I. *Divan-ı Hikmet*
II. *Kutadgu Bilig*
III. *Atebetü'l-Hakayık*
IV. *Mukaddimetü'l-Edeb*
V. *Dîvânu Lugâti't-Türk*

Türk edebiyatının dönemleriyle ilgili inceleme yapan bir araştırmacı, numaralanmış eserlerden hangisini farklı bir edebî dönem kapsamında değerlendirmelidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. ---- yüzyıldan ---- yüzyıla kadar Türklerin kullandıkları tek yazı dili, Eski Türkçedir. Bu Türkçe; Göktürk, Uygur ve Karahanlı devirlerini içine alır. Türkler bu zaman içinde birbirlerinden ayrı bölgelerde yeni kültür merkezleri meydana getirmelerine rağmen hep bu dile bağlı kalmışlardır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) VI. - IX. B) VII. - XI.
C) VIII. - IX. D) VIII. - XIII.
E) XII. - XIII.

9. **Aşağıdakilerden hangisi Uygur Dönemi'nde yazılan eserlerden biri değildir?**

- A) *Altun Yaruk*
B) *Sekiz Yükmek*
C) *İrk Bitig*
D) *Kutadgu Bilig*
E) *Kalyanamkara ve Papamkara*

10. Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatı, XIX. yüzyılda başlayıp günümüzde de devam eden bir edebî dönemdir. Tanzimat Fermanı'nın ilanı; ----, ----, ---- ve ---- vb. pek çok alanda değişiklikleri de beraberinde getirmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi, bu parçada boş bırakılan yerlerden herhangi birine getirilemez?

- A) sanatsal B) siyasi C) askerî
D) toplumsal E) dinî

11. Hayâl-i şem'i ruhsârın ko yansın hâne-i dilde
Perin ol şem'a yakıp şevk ile pervâneler dönsün
Biçim ve içerik özelliklerinden hareketle bu dizelerin Türk edebiyatının aşağıdaki edebî dönemlerinden hangisine ait olduğu söylenebilir?

- A) Anonim halk edebiyatı
B) Divan edebiyatı
C) Tasavvuf edebiyatı
D) Âşık edebiyatı
E) İslamiyet öncesi Türk edebiyatı

1. (I) Sözlü Edebiyat Dönemi'nde Türk edebiyatına şiir damgasını vurmuştur. (II) Bu dönemde şiir, bireysel bir üretim olmaktan çok toplumsal pek çok işlevi olan bir türdür. (III) Belli başlı bir veznin olmadığı bu dönem şiirlerinde, genellikle serbest tarzda şiirler söylenmiştir. (IV) Bu şiirler; sığır, şölen, yuğ gibi törenlerde ve belirli insanlar tarafından söylenmiştir. (V) Bu dönem ürünleri sav, sagu, koşuk ve destandır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdakilerden hangisi divan edebiyatının özelliklerinden biri değildir?

- A) Şiirler beyit esasına göre oluşturulmuştur fakat dörtlüklerle yazılan şiirler de (rubai, murabba, şarkı, tuyuğ) vardır.
B) Şairler, duygu ve düşüncelerini "mazmun" (saç: zincir, kaş: yay, kirpik: ok) adı verilen kalıplaşmış sözlerle anlatmıştır.
C) Medreselerde İslam dillerini, ilimlerini ve sanatlarını öğrenerek bunların etkisi altında kalan sanatçıların oluşturduğu bir edebiyattır.
D) Arap ve İran edebiyatı örnek alındığı ve pek çok sanat unsurunda da onlara bağlı kalındığı için toplumla ve toplumsal olaylarla ilgili bir edebiyattır.
E) Şiirlerde bütün güzelliği yerine parça güzelliği esastır; bu nedenle her beyitte şiirin konusu değişebilir.

3. (I) İslamiyet'in Kabulünden Önceki Türk Edebiyatı Dönemi, Türk edebiyatının başlangıç evresini oluşturur. (II) Bu dönem, Türkler henüz yazıyı kullanmadığı için sözlü edebiyat biçiminde gelişim göstermiştir. (III) Sözlü edebiyat ürünleri arasında destanlar, savlar, sagular, koşuklar yer alır. (IV) Bunlar; günlük yaşantıdan izler taşıyan, halkın konuştuğu dille söylenen ürünlerdir. (V) "Şaman, kam, baksı, ozan" gibi adlar verilen kişilerce ve "kopuz" eşliğinde söylenmiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. (I) Halk edebiyatını daha çok, halk arasından yetiştirilmiş sanatçıların verdikleri sözlü ürünler oluşturmaktadır. (II) Şairlerin çoğu düzenli bir eğitim almamıştır. (III) Bu şairler, usta-çırak esasıyla şiir söylemeyi, saz çalmayı öğrenmişlerdir. (IV) Divan edebiyatında olduğu gibi şiirlerde bütün değil, parça güzelliği esas alınmıştır. (V) Şiirlerin, biçim veya türlerine göre adlandırıldığı bu edebiyatta somut anlatım ön plandadır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. Tanzimat Edebiyatı Dönemi'nde millî kaynaklara yönelik başlamıştır.
II. Divan edebiyatı, etkisini XIII. yüzyıldan XIX. yüzyıla dek sürdürmüştür.
III. İslam uygarlığı etkisi altındaki ilk eserler genellikle didaktik özellik sergiler.

Numaralanmış cümlelerde verilen yargıların "Doğru (D)-Yanlış (Y)" değerlendirmesi aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	Y	D	D
B)	D	D	Y
C)	Y	Y	D
D)	D	D	D
E)	Y	D	Y

6. Aşağıdakilerden hangisi Servetifünun sanatçılarının özelliklerinden biri değildir?

- A) Yalın ve anlaşılır bir dili halka yakıştırdıklarından aydın kesime seslenecek bir dilin peşine düştüler.
B) Uyağa şiirdeki müziği oluşturacak ahenk unsuru olarak baktılar ve "göz için uyak" anlayışını benimsediler.
C) Şiirde parnasizm ve sembolizmden, romanda ise realizm ve natüralizmden etkilendiler.
D) Dönemin siyasi baskılarından bunaldıkları için toplumsal konulardan uzak durdular.
E) Roman kişilerinin psikolojilerini gerçekçi boyutta anlatıp özellikle çevre tasvirlerini, kişilerin ruh yapısını yansıtmak biçimde yaptılar.

7. Penbe-i gaflet kulagından çıkardı nâsihin
Bir dem içirse Enelhak câminı Hallâc ana

Bir gedâ olsa Hayâli bende-i sultân-ı aşk
Haşmetinde pâdişâh-ı vakt olur muhtâc ana

Üslup, içerik ve biçim özellikleri göz önüne alındığında bu dizelerin aşağıdaki dönemlerin hangisine ait olduğu söylenebilir?

- A) Tekke edebiyatı
B) Servetifünun edebiyatı
C) Anonim halk edebiyatı
D) Divan edebiyatı
E) Destan dönemi Türk edebiyatı

8. (I) Yazılı Edebiyat Dönemi'ni Göktürk ve Uygur metinleri oluşturmaktadır. (II) Dönemin ilk ürünleri VIII. yüzyılda Göktürk Devleti'nin tarihî ve edebî varlığını belgeleyen Göktürk Yazıtları'dır. (III) Göktürk Yazıtları, yalnızca Türk varlığını kanıtlayan ilk yazılı belgeler olmakla kalmayıp aynı zamanda Türkçenin VIII. yüzyılda edebî bir dil olarak geliştiğini, yüksek bir anlatım gücü kazandığını da gösteren belgelerdir. (IV) Türk edebiyatında İslamiyet'in Kabulünden Önceki Yazılı Dönem'in ikinci yarısı Uygur Dönemi'dir. (V) Uygur Dönemi'ne ait elimizde birkaç Budist eser dışında fazla malzeme bulunmamaktadır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. I. Geçiş Dönemi • Sagu
II. Eski Türkçe • Mazmun
III. Servetifünun Dönemi • *Atabetü'l-Hakayık*
IV. Sözlü Dönem • Göktürk Yazıtları
V. Divan şiiri

Numaralanmış dönemlerden hangisi, karşındakilerden herhangi biriyle ilişkilendirilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. 1911'de Selânik'te çıkmaya başlayan *Genç Kalem* dergisiyle milliyetçilik akımı edebiyata da sıçrar. Bu topluluk, millî bir edebiyat meydana getirmek için millî dilin gerekli olduğunu savunur. Yeni Lisan hareketiyle Ömer Seyfettin, Ziya Gökalp, Ali Canip Yöntem millî bir edebiyatın temellerini atar.

Aşağıdakilerin hangisinde bu parçada tanıtılan dönemle ilgili bir bilgi yanlışı vardır?

- A) Halk edebiyatı sanatçılarının kullandıkları nazım biçimleri kullanılmıştır.
B) Mekân olarak İstanbul'la sınırlı kalınmayıp Anadolu'ya yönelim olmuştur.
C) Yalın bir dille oluşturulan şiirlerde hece ölçüsünün çeşitli biçimleri kullanılmıştır.
D) Sade dil ilkesi benimsenmiş, dildeki yabancı sözcüklerin ayıklanması amaçlanmıştır.
E) Öykü ve romanda Servetifünun sanatçılarına kıyasla teknik yönden zayıf kalınmıştır.

11. **Divan edebiyatıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

- A) İslamiyet'ten önceki edebiyatımızın İslam etkisindeki yeni şeklidir.
B) Sanatçılar, şiirlerinin biçim güzelliği taşımasına önem vermiştir.
C) Aruz ölçüsüyle, beyitler ve bentler hâlinde yazılan şiirlerden oluşmuştur.
D) Sanatçılar hüner sergilemeyi şiirin özünden daha fazla önemsemiştir.
E) Gazel, kaside, mesnevi, şarkı, rubai vb. nazım biçimlerinde eserler verilmiştir.

1. Göçebe bir topluluk olan Türkler yıllar içinde farklı coğrafyalarda yaşamışlar ve bu coğrafyalardaki diğer topluluklardan da etkilenmişlerdir. Ancak İslamiyet'in kabulü ile yerleşik hayata geçilmiştir. Yaşanan din değişikliği doğal olarak kültürü de etkilemiş ve Türkler İslamiyet'le yeni bir kültür dairesi içine girmişlerdir. Bu kültür dairesi ve İslamiyet'in kabulünden önceki göçebe yaşam biçimi Türklerin dillerini, hukuk, ahlak ve sanat anlayışlarını doğrudan etkilemiştir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisinin Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında kullanılan ölçütlerden biri olduğu söylenebilir?

- A) Coğrafi değişim
B) Kültürel değişim
C) Sanat akımları
D) Dinî değişim
E) Dil ayrılıkları

2. Avrupa'da yaşanan siyasal ve sosyal gelişmelerin, yaşamın tüm alanlarına yansımaları kaçınılmaz bir sonuçtur. Sanat dünyasında toplumsal gelişmelerin etkisinde ortaya çıkan modern sanat akımları 20. yüzyıl başlarında kendilerine özgü kurallar çizip özgür alanlar yaratmaya çalıştı. Empresyonizm

nizm, kişisel dışa vurum ile geleneksele karşı yönelir, yaratıda iç dünyanın tüm istemlerini açıkça ortaya koyar. Kübizm ise nesnel dünyayı parçalamak için sorunun çözümüne geometrik biçimler önerir. Sürrealizm hız ve hareket olgusuna yükler

bütün bir geleceğin kuruluşunu. Dadaizm ise akla ve mantığa karşı çıkıp onu yok sayan bir tavır geliştirir. Fütürizm bilinçaltını boşaltmak için psikolojik

bir keşfe yönelir.

Bu parçadaki bilgi yanlışının giderilebilmesi için numaralanmış akımlardan hangileri birbiriyle yer değiştirmelidir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) III ve V

E) IV ve V

3. **Aşağıdakilerden hangisi Türklerin tarih boyunca kullandığı alfabelerden biri değildir?**

A) Göktürk

B) Latin

C) İbrani

D) Arap

E) Kiril

4. **Aşağıdakilerden hangisi parnasyen şairlerin özelliklerinden biri değildir?**

A) Eski Yunan ve Latin mitolojisine hayranlık duymuşlardır.

B) "Sanat, sanat içindir." anlayışıyla hareket etmişlerdir.

C) Ölçü, uyak gibi ahenk unsurlarını göz ardı etmişlerdir.

D) Yabancı ve uzak ülkeleri konu olarak işlemişlerdir.

E) Şiirde nesnellik unsurunun korunmasına gayret etmişlerdir.

5. Ali Şir Nevai, Farsça ile Türkçeyi karşılaştırdığı bu eserinde ilkin birbirleriyle yakın ilişkiler içinde olan Türkler ve Farsların ırki özelliklerine temas etmiştir. Ona göre Türkler; Farslardan daha pratik, daha yüksek kavrayışlı, daha saf ve temiz kalplidir. Farmlar ise ilimde Türklerden daha derin görünür. Buna karşılık dillerindeki mükemmellik bakımından Türkler Farmları geçmiştir. Nevâî, daha sonra 100 Türkçe fiil zikrederek bu dilde aynı kavramı ifade eden birden çok fiil bulunduğunu söyler. Eserde bu tür fiiller örnek beyitlerle kaydedilmiş; bunların Fars dilinde karşılığının olmadığına, bir Fars'ın bu ayrıntıyı verebilmek için Arapçanın yardımına başvurmak zorunda kalacağına dikkat çekilmiştir.

Bu parçada, hakkında bilgi verilen sözlük aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Müntehabat-ı Türkiyye*

B) *Kutadgu Bilig*

C) *Muhakemetü'l- Lugateyn*

D) *Mizanü'l-Evzan*

E) *Müntahabat-ı Lugat-ı Osmaniyeye*

6. *Kamus-ı Türki*, ilk baskısı 1901 tarihinde *İkdam* gazetesi tarafından yapılan Türkçe sözlüktür. Adında "Türk" geçen ilk "Türkçeden Türkçeye sözlük" olma özelliğini de taşıyan *Kamus-ı Türki*'de Osmanlı Türkçesinde kullanılan ancak konuşulan Türkçeye girmeyen Arapça ve Farsça sözcükler ayıklanmış ve halkın dilindeki Türkçe sözcüklere ağırlık verilmiştir.

Bu parçada sözü edilen sözlüğün yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahmet Vefik Paşa
- B) Ziya Paşa
- C) İbrahim Şinasi
- D) Şemsettin Sami
- E) Samipaşazade Sezai

7. **Aşağıdakilerden hangisi edebiyat-psikoloji ilişkisiyle ilgili ulaşılabilecek sonuçlardan biri değildir?**

- A) Edebî metinler, yazarlarının iç dünyası hakkında birtakım bilgiler verebilir.
- B) Yazar, edebî eserde, gözlemlediği kişilerin ruhsal yaşantılarını da betimler.
- C) Psikoloji alanında çalışan bilim insanları, edebî eserlerdeki ruh tahlillerinden yararlanabilir.
- D) İnsan davranışlarının nedenlerini araştıran yazarlar psikolojinin verilerine başvurabilir.
- E) Yazar ve psikolog aynı gerçeklik penceresinden bakarak kişileri değerlendirir.

8. Elimizdeki bilgiler, Türklerin kullandığı en eski alfabenin 38 harfli ---- alfabesi olduğunu göstermektedir. Bu alfabeden sonra 14 harfli ---- alfabesi kullanılmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Göktürk - Çağatay
- B) Uygur - Arap
- C) Soğd - Göktürk
- D) Göktürk - Uygur
- E) Uygur - Arap

9. **Türk romanında geleneğin, toplumsal yapının, sanat akımlarının ve inançların etkisini araştıran bir kişi aşağıdakilerden hangisiyle ilgilenmez?**

- A) Felsefe
- B) Tarih
- C) Ekonomi
- D) Din
- E) Sosyoloji

10. ***Dîvânü Lugâti't-Türk* ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Türkçenin ilk sözlüğü olmasının yanında kültüre ve folklorla dair önemli bilgiler barındırır.
- B) Yazıldığı dönemin Türk toplulukları ve onların dili hakkında çeşitli bilgiler verir.
- C) Edebiyatımızın, İslam inançlarını telkin eden ilk eseri olması yönüyle önemli bir yere sahiptir.
- D) Genel olarak Türkçe madde başlıkları, bunların Arapça karşılıkları ve örneklerden oluşur.
- E) Yazılış amacı Araplara Türkçeyi öğretmek ve Türkçenin zengin dil varlığını ortaya çıkarmaktır.

11. • Eserlerde tesadüflere bolca yer verme
• Sanatçının olaylar karşısında taraf tutması
• Ulusal kaynaklardan faydalanma
• Duygu ve hayallerin ön plana çıkması

Aşağıdaki yazarlardan hangisinin bu ilkeler doğrultusunda eser verdiği söylenemez?

- A) Victor Hugo
- B) Goethe
- C) Voltaire
- D) Lamartine
- E) Moliere

1. Aşağıdakilerden hangisi dilin tarihî süreç içindeki gelişimini etkileyen sebeplerden biri değildir?

- A) Dilde, durmak bilmeyen bir hareketliliğin olması
- B) Dilin sınırlarının kesin kurallarla belirlenmiş olması
- C) Toplumsal değişimlerin dile de yansıyor olması
- D) Yeni nesne ve kavramların ortaya çıkıyor olması
- E) Dile son şeklinin hiçbir zaman verilemeyecek olması

2. Bir edebiyat eserini psikoloğun incelemesi ile edebiyat eleştirmenin incelemesi arasında bir ele alış farkı vardır. İkincisi için kesin bir önem ve değer taşıyan unsur, birincisi için hiçbir önem taşımayabilir. Pek sağlam bir edebiyat değeri taşımayan bazı eserler, psikologlar için büyük bir ilgi konusu olabilir. Söz gelimi psikolojik roman denen şey, psikolog için edebiyatseverlerin sandığı kadar önemli bir konu değildir. Çünkü böyle bir roman, kendisine düşen psikolojik yorumu yapmıştır. Psikolog için en verimli olan romanlar, yazarın kurguladığı karakterler hakkında önceden psikolojik bir yorumlama vermediği ve bundan ötürü hem çözümlenmeye hem de açıklamaya yer bırakan hatta karakterleri dile getirme biçimi dolayısıyla bir çözümleme ve açıklama yapılmasını ister gibi bir anlam taşıyan romanlardır.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Psikolog ve eleştirmen için sanat eseri aynı değeri taşımayabilir.
- B) Psikolog ile eleştirmenin sanat eserini inceleme yöntemleri farklıdır.
- C) Psikolog için ideal romanlar psikolojik çözümlenmeler içermeyen romanlardır.
- D) Yazarın psikolojik çözümlenmeler yaptığı romanlar eleştiriyi imkânsız kılmaktadır.
- E) Psikolojik romanlar psikologlara çözümleme alanı bırakmadığı için psikologların ilgisini çekmez.

3.

1. Grup	2. Grup
I. Zemaşşeri	• <i>Dîvânu Lugâtî't-Türk</i>
II. Ahmet Vefik Paşa	• <i>Mukaddimetü'l-Edeb</i>
III. Kaşgarlı Mahmut	• <i>Lehce-i Osmani</i>
IV. Şemsettin Sami	• <i>Lehçetü'l-Lugat</i>
V. Mehmet Esat Efendi	

Bu tabloda 1. grupta verilen sanatçılarla 2. grupta verilen eserler eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4.

- Yazar nesnedir, anlattıklarına kişiliğini katmaz.
- Gerçek, daha çok çirkin yönüyle ele alınır.
- Kalıtsal özellikler ve çevre koşulları insanın kişiliğini oluşturur.
- Hüseyin Rahmi Gürpınar, Türk edebiyatındaki en güçlü temsilcisidir.

Bu özellikler aşağıdaki edebî akımlardan hangisine aittir?

- A) Natüralizm B) Klasisizm
- C) Romantizm D) Sembolizm
- E) Realizm

5.

Dilin tarihî süreç içerisindeki değişimini etkileyen sebeplerle ilgili olarak;

- I. siyasi değişimler,
- II. sosyal ve kültürel değişimler,
- III. teknolojinin getirdiği yenilikler

unsurlarından hangileri sayılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
- D) II ve III E) I, II ve III

6.

Aşağıdaki sanatçılardan hangisi varoluşçuluk akımının temsilcilerinden değildir?

- A) Jean Paul Sartre
- B) Albert Camus
- C) Samuel Beckett
- D) Gustave Flaubert
- E) Franz Kafka

7. • Olaylar rastlantılarla, mucizelerle açıklanmaz; psikolojik ve sosyal etmenlerle açıklanır.
- Toplumunu anlatan yazardan beklenen şey, gözlemlerini olduğu gibi anlatmasıdır.
- Balzac, Stendhal, Tolstoy gibi yazarlar toplumsal dinamikleri eserlerinde tarafsız bir şekilde yansıtmıştır.

Bazı özellikleri verilen edebî akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sürrealizm B) Fütürizm
C) Realizm D) Romantizm
E) Klasisizm

8. Edebiyat ile psikoloji arasındaki ilişkiyle ilgili olarak,

- I. İnsan-insan, insan-evren ilişkisini ele alma yönüyle psikoloji edebiyata yakın durur.
- II. Roman ve hikâye tahlillerinde başvurulan şahıs kadrosu tasniflerinde psikolojiden yararlanır.
- III. Hem edebiyat hem de psikoloji; insanı iç ve dış hatları, fiziksel ve ruhsal tarafıyla tanımaya çalışır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

9. Aşağıdaki sözlüklerden hangisi Türkçenin farklı bir dönemine aittir?

- A) *Müntahabat-ı Türkiyye*
B) *Codex Cumanicus*
C) *Lehçetü'l-Lugat*
D) *Müntahabat-ı Lugat-ı Osmaniyye*
E) *Lehçe-i Osmani*

10. Aşağıdaki eser-yazar eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) *Muhakemetü'l-Lugateyn* - Ali Şir Nevai
B) *Dîvânu Lugâti't-Türk* - Kaşgarlı Mahmut
C) *Kamus-ı Türkî* - Şemsettin Sami
D) *Müntahabat-ı Türkiyye* - Zemahşeri
E) *Lehçe-i Osmani* - Ahmet Vefik Paşa

11. Eserdeki olaylar; kişiler, tasvirler vb. ile bir tez meydana getirir. Diyelim ki yazar Anadolu köylüsünün hayatını yansıtıyor eserinde. Eğer yazar bununla yetinmiyor ve bu hayatın olumsuz yönlerinin giderilmesi yönünde düşünce ortaya koyuyorsa eser, köylü hayatı hakkında belli bir tezi dile getirmiş olur. İleri sürülen tez ne kadar açık olursa eser o oranda bir ahlak ya da felsefe söylemine kaymış sayılır.

Bu parçada edebiyat-felsefe ilişkisine dair vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eser, yalnızca yansıtma işlevi yüklenmelidir; tez, esere zarar verir.
- B) Edebiyat ve felsefenin birbirine en çok yaklaştığı tür köy romanlarıdır.
- C) Edebiyat eseri toplumsal sorunlara çözüm önerdikçe felsefi söyleme yaklaşır.
- D) Felsefe ve edebiyat, köy hayatının tasvirinde ortak çalışmalıdır.
- E) Edebiyat, felsefi düşüncenin temelini oluşturur.

12. ---- sanat ürünlerinin belirgin bir özelliği var. İster resimde ister edebiyatta olsun hep aynı iç sıkıntısı, aynı karamsarlık belirliyor yapıtı. Sanatçıya gelince o, doğayı dinliyor; doğanın gizemci müziğini, uyumunu şiire taşımaya çalışıyor. Duyularını kapalı, bilmecemsi bir dille anlatırken estetik değerini önemli bulduğu görme, işitme, tat alma duyarlarını sanat yapıtının oluşmasında ana gereç olarak kullanıyor.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Parnasyen B) Sembolist
C) Realist D) Kübist
E) Romantik

1. Güzel sanatların sınıflandırılmasıyla ilgili olarak;

- I. kullanılan malzeme - hitap edilen duyu organları,
- II. ortaya konduğu dönem - hitap ettiği kitle,
- III. ilişkide olduğu bilim dalları - meydana geliş, ortaya konuş amaçları

ikililerinden hangileri bütünüyle doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. (I) Halk edebiyatını daha çok, halk arasından yetişmiş sanatçıların verdikleri sözlü ürünler oluşturmaktadır. (II) Bu edebiyat kendi içinde dinî-tasavvufi, âşık ve anonim halk edebiyatı olmak üzere üçe ayrılmaktadır. (III) Dil, halkın kullandığı sade Türkçedir. (IV) Divan edebiyatı ise İslami kültürden bağımsız ve daha çok aşk, kadın, sevgilinin güzelliği, yaşamın verdiği zevk gibi konuları işleyen bir edebiyattır. (V) Sanatçıların çoğu eğitilmiş, bu anlayışla verilen eserlerin çok büyük bir bölümünün dili de Arapça-Farsça kelime ve tamlamalarla yüklü, ağır ve sanatlıdır.

Halk ve divan edebiyatının karşılaştırıldığı bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Ben bir sanatçıyım. Eser verirken sadece duygu ve düşüncelerimi, hayal dünyamın verilerini ortaya koymam. Çünkü ben, içinde doğup büyüdüğüm toplumdan bağımsız değilim. İçinde yaşadığım toplumun gelenekleri, görenekleri, kültürü, dünü, bugünü, taşı, toprağı vs. hikâye ve romanlarıma sızıyor. O toplumun her bir ferdinin doğruları, yanlışları, özlemleri, umutları, sorunları vb. konular, yazdığım eserlerde kendine yer buluyor. Bunun aksini düşünmek de olanaksız.

Böyle düşünen bir sanatçı edebiyatın bilim dallarıyla ilişkisi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine gönderme yapmamıştır?

- A) Tarih B) Sosyoloji C) Psikoloji
D) Coğrafya E) Felsefe

4. Aşağıdaki eserlerden hangisi Eski Türkçe ile yazılmamıştır?

- A) Kutadgu Bilig
B) Dîvânu Lugâtî't-Türk
C) İrg Bitig
D) Muhakemetü'l-Lugateyn
E) Sekiz Yükmek

5.

1. Grup	2. Grup
I. Makale	<ul style="list-style-type: none"> • Olay çevresinde oluşan metin • Gazete çevresinde gelişen metin • Göstermeye bağlı metin • Kişisel hayatı konu alan metin
II. Mesnevi	
III. Meddah	
IV. Gezi yazısı	
V. Şiir	

Bu tabloda 1. grupta verilenlerden hangisi, 2. grupta verilen metin türlerinden herhangi biriyile ilişkilendirilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Edebiyatı "İnsanı, insana anlatma sanatıdır." diye sınırlarsak büyük bir yanılgıya düşeriz. Edebiyatın tek işlevi bu değildir. Edebiyat da insan gibi belirli bir toplumun içinde doğar, onun dinamikleri ile gelişir ve bir anlamda onu yansıtır. Başka bir deyişle toplumun her türlü özelliği edebiyata da sirayet eder. Zaman zaman Türk edebiyatının toplumdan uzak kaldığı düşünülse de bu imkânsızdır. Örneğin *Mai ve Siyah* romanı, her ne kadar bireyci bir sanat anlayışının ürünü olarak görülse de romanın atmosferi, yazıldığı dönemi bütün özellikleriyle yansıtır.

Bu parçada vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türk edebiyatı toplumcu ve bireyci olmak üzere iki koldan gelişmiştir.
B) Edebiyatın toplumla ilişkisi sadece romanlarla sınırlıdır.
C) Edebiyat ve toplum ayrılmaz bir bütün olarak iç içedir.
D) Edebiyat ancak toplumsal yapıyı ve değerleri yansıttığı sürece değerlidir.
E) Edebiyatın toplumu etkilediği ölçüde toplum da edebiyatı etkiler.

7. Türkçenin tarihî gelişimi ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Orta Türkçe Devri, Türklerin yeni yazı dillerini meydana getirdikleri bir dönemdir.
- B) İslamiyet'in kabulüyle Türkçeye Arapça ve Farsça sözcükler girmeye başlamıştır.
- C) Türkler; tarih boyunca Göktürk, Uygur, Arap, Kiril ve Latin alfabelerini kullanmışlardır.
- D) Batı Türkçesi; Eski Anadolu Türkçesi, Osmanlı Türkçesi ve Türkiye Türkçesi olarak üç devreye ayrılır.
- E) Türklerin VIII. yüzyıldan XIII. yüzyıla kadar kullandıkları tek yazı dili Kuzey-Doğu Türkçesidir.

8. Bir dilin bilinmeyen tarihsel dönemlerde ayrılan kollarından her birine lehçe denir. Bir ana dilden ayrılan lehçeler arasında ses, yapı, söz dizimi açılarından büyük farklılıklar vardır. Türkçenin lehçeleri ---- ve ---- olarak sayılabilir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) Çuvaşça - Yakutça
- B) Azerice - Kazakça
- C) Özbekçe - Uygurca
- D) Kazakça - Kırgızca
- E) Türkmençe - Uygurca

9. Ahmet Vefik Paşa tarafından hazırlanan bu sözlük, Türkçe kelimelere de yer vermesiyle kendinden sonra hazırlanacak olan sözlüklerin öncüsü olma niteliğini taşır. İlk cildinde Türkçe kelimelerle Türkçeleşmiş kabul ettiği Farsça ve Arapça kelimelere, ikinci cildinde ise sadece yazı dilinde kullanılan Arapça ve Farsça kelimelere yer verir. Ayrıca bu eser kendinden sonraki Redhouse, Radloff gibi sözlükçülere de kaynaklık etmiştir.

Bu parçada tanıtılan sözlük aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Lehce-i Osmani*
- B) *Nehcü'l-Ferâdis*
- C) *Kamus-ı Türki*
- D) *Et-Tuhfetü'z-Zekiyye fi'l-Lugati't-Türkiyye*
- E) *Kavâninü'l Külliyye*

10. ----, Arapça öğretmeyi amaçlayan, Arapça kelime ve kısa cümlelerden oluşan pratik bir sözlüktür. Ünlü tefsir ve lugat âlimi Mahmut bin Ömer Zemaşeri tarafından yazılmıştır. Eserin büyük bir kısmı Türkiye kütüphanelerinde olmak üzere yirmi nüshası bulunmaktadır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) *Lehçetü'l-Lugat*
- B) *İrşâdü'l-Mülûk*
- C) *Mukaddimetü'l-Edeb*
- D) *Muhakemetü'l-Lugateyn*
- E) *Kitâbü'l-İdrâk li-Lisâni'l-Etrâk*

11. Aşağıdakilerden hangisi edebiyat ve psikoloji ilişkisi ile ilgili ulaşılabilecek sonuçlardan biridir?

- A) Edebî eserin sözlü ve yazılı ürünler aracılığıyla toplumun kültürel birikimini oluşturması
- B) Edebî eserin toplumun gelenekleri, inanç ve değerleri hakkında bilgi içermesi
- C) Edebî eserin onu ortaya koyan sanatçının ruh dünyası hakkında fikir vermesi
- D) Edebî eserin oluşturulduğu dönemin toplumsal yönünü gözler önüne sermesi
- E) Edebî eserin herhangi bir edebî topluluğun anlayışını yansıtacak biçimde yazılması

1. Türklerde sohbet kültürünün kökleri XIII. yüzyıl Anadolu'sundaki Ahi teşkilatına hatta daha eskilere kadar uzanmaktadır. Ekonomik, askerî ve sosyal bir yapılanma olan Ahi teşkilatının üyeleri akşamları zaviyelerinde toplanarak yemek yer, sohbet eder, eğlenirdi. Bu toplantılarda yeme içme, oturup kalkma ve güzel konuşmaya ilişkin kurallar uygulanır ve öğretilirdi. Ayrıca bu sohbetlerde anlatılan menkıbeler ve fütüvvetnamelerle belli bir dünya görüşünün oluşturulması ve sonraki kuşaklara aktarılması sağlanırdı.

Bu parçanın alındığı metin türü ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Amaç okuyucuda heyecan uyandırmak ve ona estetik haz ve anlayış kazandırmaktır.
B) Her okuyanın farklı bir anlam çıkarabilmesine imkân veren bir derinliği vardır.
C) Hayallere ve mecazlara, imge ve çağrışımlara yoğun olarak yer verilebilir.
D) Öğreticilik, bilgilendiricilik esastır; üslup kaygısına düşülmeden kaleme alınır.
E) Dış dünyadaki bir gerçekliğin sanatçının kurgusuyla dönüştürülmüş biçimidir.

2. Göktürk ve Uygur Türkçesi, Karahanlı Türkçesi ile Eski Türkçe Dönemi içinde değerlendirilir. Başka bir deyişle, 13. yüzyıla kadar Türk dünyasının doğu kolunda iki ayrı bölgede iki ayrı yazı dili oluşmuştur. Bunlardan biri Ötüken'de ve daha sonra Doğu Türkistan'daki tarım bölgesinde kullanılan Orhun Türkçesi ile Uygurca, diğeri de Kaşgar'da ortaya çıkan Karahanlı Türkçesidir. Uygur Türkçesi, Orhun Türkçesinin devamı niteliğinde olmuştur. Uygur ve Karahanlı Türkçeleri de birbirinin devamı olduğu gibi yan yana fakat iki ayrı medeniyeti temsil ederek ürünlerini vermiştir.

Bu parçada verilen bilgilerden hareketle aşağıdaki eserlerden hangisinin "Eski Türkçe Dönemi" ürünlerinden biri olduğu söylenemez?

- A) *Altın Yaruk*
B) *Sekiz Yükme*
C) *Atabetü'l-Hakayık*
D) *Muhakemetü'l-Lugateyn*
E) *Orhun Yazıtları*

3. (I) Orta Türkçe Dönemi, Göktürk Yazıtları'nın tarihlendiği 8. yüzyıla başlatılır. (II) Türkçenin elde bulunan ilk yazılı belgeleri, Göktürk Yazıtları ile Uygurca yazmalarıdır. (III) Göktürk Yazıtları'nın en önemlileri Orhun Abideleri olarak da bilinen Kül Tigin, Bilge Kağan ve Tonyukuk yazıtlarıdır. (IV) Bu yazıtların anlatımından, Türkçenin 8. yy.da gelişmiş bir yazı dili hâline geldiği anlaşılmaktadır. (V) Göktürk alfabesiyle yazılan Yenisey Yazıtları'ndaki dil, Orhun Yazıtları'ndaki kadar gelişmiş değildir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. **Türkçenin sözlükleriyle ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) *Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu tarafından 1945'te basılmıştır ve bugüne kadar birçok baskı yapmıştır.
B) *Müntahabat-ı Türkiyye* ve *Müntahabat-ı Lugat-ı Osmaniyye*, Türkçeden Türkçeye hazırlanan önemli sözlüklerdir.
C) *Codex Cumanicus*, Karadeniz'in kuzeyinde yaşamış Kıpçak Türklerinin söz varlığı ve sözlü edebiyat ürünlerini barındırır.
D) Zemaşşeri tarafından yazılan *Mukaddime-tü'l-Edeb*, Arapça öğretmeyi amaçlayan pratik bir sözlüktür.
E) Şemsettin Sami tarafından hazırlanan *Lehce-tü'l-Lugat*, kendisinden sonra hazırlanan pek çok sözlüğe kaynaklık etmiştir.

5. **Türkçenin tarihî gelişimi ile ilgili olarak,**

- I. İlk yazılı eserler Göktürk Dönemi ile başlamıştır.
II. Orta Türkçe Dönemi'nde yeni yazı dilleri meydana gelmiştir.
III. İslamiyet'in kabulüyle Osmanlı Türkçesine geçilmiştir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6 - 7. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Büyük devrim, Fransız toplumunu derinden derine değiştirdiğine göre bu topluma yeni bir yazın sunmak kaçınılmaz olmuştur. Bu değişimler sonucu insan, öncelikle coşkulu ve hüzünlü bir niteliğe bürünür ve klasik akım bu insanı yansıtamaz. Bu insan, toplum içinde sıkıldıkça çareyi doğaya ya da tarihe kaçmakta bulur. J. J. Rousseau, Lord Byron, Victor Hugo gibi isimler bu yeni insanı eserlerine konuk ederler.

6. Bu parçada sözü edilen edebî akım aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Realizm B) Sembolizm
C) Natüralizm D) Parnasizm
E) Romantizm
7. Aşağıdaki sanatçılardan hangisi bu parçada tanıtılan akımın özelliklerini içeren eser vermiştir?
- A) Nabizade Nazım
B) Namık Kemal
C) Ahmet Mithat Efendi
D) Abdülhak Hamit Tarhan
E) Recaizade Mahmut Ekrem
8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı yapılmıştır?
- A) Soyut düşünce sistemi olan edebiyatın da felsefenin de ham maddesi insandır.
B) Edebî eserde amaç, felsefi eserdeki gibi bir düşünce geliştirmek değil, estetik haz uyandırmaktır.
C) Genel olarak edebiyat bir duyguyu, felsefe ise bir düşünceyi aktarma amacıdadır.
D) Felsefe de edebiyat da araç olarak dili kullanır.
E) Edebiyat da felsefe de insan ruhunu kavramaya ve ona yön veren bilinçaltı süreçlerini anlamaya çalışır.
9. I. Müzik
II. Edebiyat
III. Resim
IV. Tiyatro
V. Opera
- Yukarıdaki sanat dalları yer aldıkları gruba göre ikişerli gruplandığında hangisi dışta kalır?
- A) I B) II C) III D) IV E) V
10. Bir yazının edebî metin kabul edilebilmesi için aşağıdaki niteliklerden hangisine sahip olması gerekir?
- A) Bir edebiyatçı tarafından ortaya konmuş olmasına
B) Konu edindiği olayı gerçeğe bire bir sadık kalarak aktarmasına
C) Anlatımında yan ve mecaz anlamlı sözcüklere yer vermesine
D) Toplumun genelini ilgilendiren bir konuyu dile getirmiş olmasına
E) Sanat kaygısıyla ve estetik bir dille oluşturulmasına
11. Edebî metne aktarılan tarihî olaylar ---- anlatılır. Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?
- A) kurgulanarak
B) doğal gerçeklikten sapılarak
C) dönüştürülerek
D) aslına sadık kalınarak
E) sanatçının süzgecinden geçirilerek